

Dr. Jakab Ágnes – Dr. Rózsavölgyi Orsolya* :

Viták bankunkkal a moratóriumról, kamatstopról

A pandémia alatt a fizetési moratórium igénybevétele - átmeneti törlesztési haladékként - könnyíthette meg a nehéz anyagi helyzetbe került adósok életét. 2021 őszén újabb segítség érkezett a moratóriumban lévő hitelkártyás, folyószámlahiteles adósoknak. A bankoknak ugyanis 11,99%-os kamattal kellett átszámítaniuk a moratórium alatt felgyűlt kamattartozást, az így keletkező különbözettel pedig a felgyűlt kamat összegét kellett csökkenteni, vagy ha a tartozást már megfizették akkor vissza kellett fizetniük azt. Néha viszont e könnyítések is jogvitát szültek.

Bármilyen meglepő, a banki törlesztési moratóriumosoknak járó kamatcsökkentések, visszatérítések nyomán is többféle ügy került az MNB-n belül működő Pénzügyi Békéltető Testület (PBT) elé. Előfordultak nem kifejezetten az átszámításra vonatkozó problémák, amelyek megmutatták, hogy a fogyasztók nem értették a bankszámlakivonatokon megjelenő jóváírt tételt, illetve a tartozás váratlan csökkenését. Volt, hogy a tartozás változását banki hibának vélték, és attól tartottak, hogy annak összege később ismét magasabb lesz. A pénzügyi szolgáltatók ezekben az esetekben részletes tájékoztatást nyújtottak az átszámításról, ezzel a helyzetet a felek megnyugtatóan tisztázni tudták.

Akadtak azonban jogviták kifejezetten az átszámítást illetően is. Az egyik ügyben például az ügyfél hitelkártya-szerződése kapcsán sérelmezte az átszámítás elmaradását. A szolgáltató nemcsak a panaszeljárás során, hanem a PBT előtti eljárás megindulását követően is úgy vélte, hogy az ügyfél ügyletét az átszámítás nem érintette. Az eljárás során azonban álláspontja megváltozott: felülvizsgálta az ügyet és elismerte, hogy a panasz alapos volt. Elnézést kért és az átszámítás után közel százezer forintot fizetett vissza az adósoknak.

Gyakran a kérelem nem az átszámítással volt kapcsolatos, az ügy áttekintése során viszont az került előtérbe. A PBT rendkívül pozitív banki hozzáállással találkozott ezekben az esetekben, hiszen a szolgáltatók kivétel nélkül nyitottak voltak nemcsak az átszámítással kapcsolatos egyeztetésre, hanem az érdemi nyilatkozattételre is. Előfordult például, hogy bár az ügy nem ennek kapcsán indult, mégis sor került az elmulasztott átszámításra.

A moratóriummal kapcsolatos jogvitákhoz viszonyítva kisebb számban fordultak kérelmezők a PBT-hez a kamatstoppal kapcsolatban. Utóbbi téma – hasonlóan az átszámításhoz – több esetben közvetlenül jelent meg az eljárásokban. Az ügyfelek érdeklődtek a törlesztőrészleteket illetően, emellett a megküldött tájékoztató levelekben foglaltakat is tisztázni próbálták. Ezek is mind azt nyomatékosították, hogy a változó kamatozású szerződéssel rendelkező adósok helyzete a törlesztőrészlet kapcsán igen kockázatos, hiszen az azt meghatározó ún. referenciakamat változása komolyan érinti őket. A kamatstopnak köszönhetően jelenleg ugyan fellélegezhetnek, de mindenképp érdemes megfontolni a kamatfixálás lehetőségét. A kamatstop nélkül ugyanis a törlesztőrészlet igen jelentős növekedése következhet be.

Keretes: Kamatstoppal vagy anélkül

Tételezzük fel, hogy a felvett kölcsönünkből 2022 októberében még 10 év a hátralévő futamidő és 5 millió Ft fennálló tőketartozásunk van, 3%-os kamatfelár mellett. A referenciakamat a 2021. október 27-i 2,02 %-os 3 havi budapesti bankközi kamatláb (BUBOR). Összességében tehát 5,02% (3% + 2,02% = 5,02%) az ügyleti kamatunk. A kamatstop miatt a havi törlesztőrészlet 53.000,- Ft. Kamatstop nélkül mennyi lenne ugyanez 2022. októberben? Ha a 3%-os kamatfelárhoz - 2022. október 1-jei kamatfordulót feltételezve - hozzáadjuk a 2022. szeptember 30-i 3 havi BUBOR 13,30%-os mértékét, akkor összesen 16,30% lenne az ügyleti kamat. Ez az 5 milliós tőketartozást és a hátralévő futamidőt figyelembe véve 84.000,- Ft havi törlesztőrészletet jelentene. Ez az egyszerű példa is jól mutatja mitől véd a kamatstop, és miért kell még a kamatstop vége előtt végiggondolnunk, hogy milyen megoldási lehetőségeink vannak a kamatstop megszűnése utáni időszakra.

Előfordultak a PBT előtt kifejezetten a kamatstoppal kapcsolatban kezdeményezett eljárások is. Az egyik ilyen ügyben az ügyfél azt sérelmezte, hogy a 2021. január elején esedékes törlesztőrészlet nem a kamatstopra vonatkozó rendelkezések szerint állapította meg a bank. A PBT álláspontja szerint a kérelem részben megalapozott volt. A jogszabály szerint ugyanis 2022. január 1-jét követően a bank nem számíthat fel a 2021. október 27-i mértéknél magasabb referenciakamatot.

A vitatott törlesztőrészlet 2021. decemberre eső részénél helyesen járt el a bank, ekkor még a nagyobb kamatmértékkel számolhatott, azonban 2022. január 1-jétől a részlet esedékességéig terjedő időszakra már kiterjed a kamatstop védelme. Mivel a bank januárban is a magasabb kamattal számolt, ezért ezen néhány januári napra a kérelmezőt visszatérítés illette meg. Egy másik ügyben a 2022. januári törtidőszakra a szolgáltató szintén nem alkalmazta a kamatstopot, de az eljárásban kész volt egyezséget kötni a visszafizetésre kerülő összeg kapcsán.

A SZÉP-kártyák esetében a lejárt egyenlegre felszámított 3%-os díjtétel miatt indult vitarendezési eljárás, azonban a konkrét ügyben a szolgáltató a PBT álláspontja szerint megfelelően járt el. A felszámított díjjal kapcsolatban viszont fontos változás történt az elmúlt időszakban. A SZÉP kártyákkal kapcsolatban nem is olyan régen bevezetett újabb szabály szerint ugyanis az utalást követő legalább 365 napos időszak alatt fel nem használt pénzeszköz erejéig és terhére egyszeri díjat számít fel a bank március 20. és szeptember 20. napján.

Fontos, hogy 2023. május 31-én a 2022. október 15-i egyenlegünk még meglévő részére számítanak fel 15%-os díjat. Érdemes ezért SZÉP kártyás költségeinket és számláink egyenlegét is nyomon követnünk, és a változó szabályrendszer közepette kellő körültekintéssel kezelnünk ezeket a számláinkat is.

Ha bármilyen pénzügyi tárgyú szerződéssel kapcsolatban problémánk adódna, akkor először bankunkkal kíséreljük meg rendezni a vitás helyzetet! Ennek sikertelensége esetén lehetőségünk van a PBT előtti eljárás keretében egyeztetni kifogásainkat a szolgáltatóval. Ahogy azt a fenti példák is mutatják, sok esetben eredményesen.

**A szerzők a Magyar Nemzeti Bank mellett működő Pénzügyi Békéltető Testület tagjai*

„Szerkesztett formában megjelent 2023. január 2-án a Tőzsdefórum.hu oldalon.”